

J. J. N.

Några Anmärkingar

Om våra **Suru- och**
Bran- Kogars
 Omräde wård,
 Lagne af Deras Alder /
 Med Wederbörandes Tilstånd /

Under

Oeconom. PROFESSORENS, Kongl. Swenska Wets-
 tenstaps Academiens och Uplala Wetensk. Societ.

LEONARDES /

Samt

Nu warande *RECT. MAGN.*

Dr. PEHR KALMS

Inseende,

Utgifne af

INGEVALD NORDLING,

Söder + Sinne.

I Åbo Acad. Sfre Läro. Sal / f. m. den 15. Junii 1757.

ÅBO, Tryckt hos Directören och Kongl. Bottr. i Storsör-
 stendömet Finland, JACOB MERCKELL.

[Handwritten signature]

Probsten och Kyrckjoherden öfwer Nagu och
Nöthd Församlingar/
Sögårewördige och Söglårde

Herr **ABRAH. MIÖDH.**

Kyrckjoherden wid Församl. i Halliko och Angelniemi /
Wälårewördige och Söglårde

Herr **ERIC WIDENIUS.**

Lectoren wid Cathedrals Scholan i Åbo,
Wälådle och Söglårde

Herr **HERMAN ROSS.**

Mine Gunstige Gynnare.

DE stora och bepriffliga wälgiärningar mine Herrar
mig redan i flera år gunstigt erte behagat / hafwa
förorsakat / at jag / såsom et wördsamt wedermåle af
mit tacksamma sinne / wäгат uti ödmjukhet opoffra E-
der detta omogna Academiska Arbete / i full förtrö-
stan / at mitt djerfwa företagande ej ogunstigt oyrages.
S öfrigt skall jag ständigt antopa Allmachten / det tack-
res Den wälfigna Eder och Edra Förnåma Anhödrige
med all andelig och lekamlig sålhet; Framhårdar

Mine Gunstige Herrars

ödmjukaste tjenare,

INGEVALD NORDLING.

à MONSIEUR
ARVID PAULIN,

Capitaine du Regiment Royal Deux ponts au service de Sa Majeste tres Crethienne.

Mon très Gracieux COUSIN.

C'est avec une extreme joijs que je trouve l'occasion de Vous temoigner en public la profonde vénération & le respect que je vous dois. Les marques innombrables de bonté, que j'ai reçues de Monsieur Votre Pere, joint aux graces dont Monsieur Votre frere a daigne m'honorer ne me font nullement douter que Vous nayés les mêmes penses en vers moi, quoique Votre absence m'ait privé de tous les avantages que la presence d'un fauteur & bienfaiteur auroit pu procurer à une personne qui se trouve dans quèque besoin. Recevez donc d'un oeil gracieux je vous en supplie ce petit ouvrage academique que j'ai l'honneur de vous offrir. Les prieres continuelles que je fais au ciel pour votre prosperité & bonheur ne discontinuerant jamais de la part de celui qui a l'honneur d'être avec beaucoup d'estime

MONSIEUR & très cher COUSIN

*Votre très humble & très obèissant
Serviteur,*

INGEVALD NORDLING.

Vice Past. wid Halliko och Uingelnemi Församlingar.
Wälärewördige och Höglärde

Herr **ABRAH. PAULIN,**
Min Gunstige Herr COUSIN.

Efter långlig trängtan är omsider den dag oprunnen/
på hwilken mig gifwes tillfälle för allmänheten bes-
prisa en obeskriwelig ynnest/som mig alt ifrån min spä-
da ungdom är bewist. I hafwen/ min gunstige Herr
Cousin, genom den Allwisas sörsel/ rörd af kärlek och
medlidande/ då idel elände mig förestod/ och all men-
niskelig hjelp war mig beröfwad/ optagit mig blåt-
och bar/ ej bättre än af allmänna wägen/ som en Sa-
der dragit försorg för mig til närwarande stund/ at
mig hwarken föda/ kläder/ eller annat/ som kün-
de befordra så min ewiga som timmeliga wälfärd/
hos Eder trutit. Eder är jag altså endast/ näst Gud/
all wördnad och tacksamhet skoldig för min op- och
fortkomst. Hwad skulle jag wäl nu emot sådana mer
än stora wälgiärningar framte? sannerligen såsom jag al-
tid warit dem owardig/ så är jag ock oförmögen dem
at aftjena. Detta ringa snille prof/ som Eder nu med
all wördnad tillskrifwes/ är ock genom Edert bidra-
gande i dagsliuset utgångit. Jag sörj altså endast med
trängna och ouyhörlika suckar til den store Guden/ Han
wärdes bekröna Eder med allsköns wälsignelse/ sit He-
liga Namn til ähra/ Guds Församling til opbyggelse/
Eder kära Anhörige til hugnad och den til beskydd/
som til sin graf achtar för en heder så nämnas

Min Gunstige Herr COUSINS

Edmunkaste tjenare,

INGEVALD NORDLING.

Coopværdy Capitainen och Reddaren

Ädel och Högwälaktad

Herr **NILS CLAESSON,**

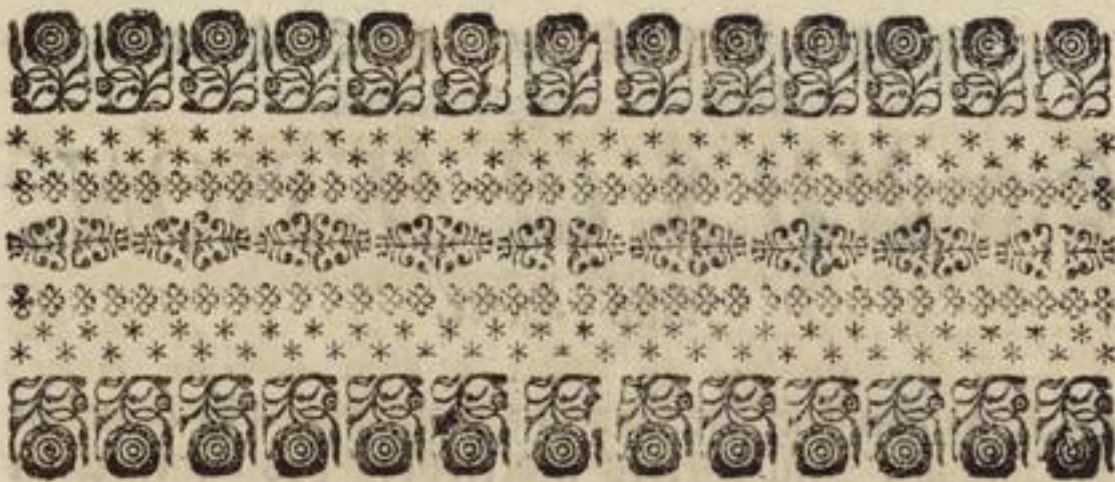
Min Herre.

En ganska kort tid har jag ännu haft den äran/ at
wistas i Min Herres hederwårda hus; men langt
mera godt har jag åtnjutit/ än min illa skurna fiäder
förmår och wägar affskildra. Ut förtiga alt annat/
åro mig ock anförtrödde 2:ne Edra af Himmelen skänck-
ta dyraste skatter. Kunde jag, under det jag söker ef-
ter högsta förmågo leda dem på Dygdnes och Bet-
tensskapernas bahn/ ådaga lägga något/ som hälst til
någon liten del skulle swara mot de wälgiärningar jag
af Herr Capitain åtnutit/ ansågo jag det för ingen rin-
ga winning. Tillåt dock ännu/ Min Herre/ denna Eder
Gunst derigenom emot mig förökas/ at detta ringa Papp-
pers fram/ hwilket jag i ödmjukhet/ såsom en ren Tolk
af mit wördnads fulla sinne Eder upoffrar/ blifwer
med gunstiga ögon ansedt: jag skall deremot aldrig up-
höra/ at med träqna böner hos Högden anhålla om
Eder och Eder hederwårda omwårdnads altid grön-
skande sällhet/ som jag ock med oafslätelig Högacht-
ning framleswer

Min Herres

Ödmjuka tjenare,

INGEVALD NORDLING.

Et Samhälles och et lands wälfärd grundar sig på en god hushållning, är en redan så klar sak, at derom nu mer ingen lärer twifla; lyckeligit är endast det land, hwarest den ester högsta förmågo idkas. Det stora wärde, som wi äro skyldige sätta på den samma, och de stora förmåner, som af des rätta bruk hela landet tilflyta, har bewekt mig, ester den ringa insigt jag deri åger, något om en enda gren deras orda, ånskönt jag ser mig aldeles oförmögen, at utföra det, som sig borde. Ibland andra förmåner, som den allwise Skaparen til stort öfverflöd har wälsignat wårt Fädernesland med, är ej stogen den minsta. At widlöftigt företaga mig bewisandet af des stora nytta och nödwändiga ans, håller jag för så mycket onödigare, som den redan tilräckeligen är utförd af åtskilliga Wittra och Lärda Swea Män, ja Rikets yppersta Jarlar, hwilka ågt deri långt djupare insigt, än jag någonsin ser mig stickelig hinna til; det skulle ock synas wara aldeles djerst och obetänksamt, at jag, sedan så många Höga Män lagt handen här

wid,

wid, drifstar mig det ringaste här om framdraga. Men som
 vår Höga Öfwerhet nådigst lemnat hwar undersåte frihet, at
 underdånigst framföra, hwad han sunne til Fäderneståndets wäl-
 färd ländande, så wil ock jag min undersåteliga plikt likmätigt
 biuda til, så mycket hos mig står, af några egna gjorda rön
 wisa, huru angelägna och ömma wi böra wara om skogen,
 och ej så wårdslöst, ja på wist sätt fiendteligen handtera den,
 som beklageligen på somliga ställen hårtills skedt. Man ser re-
 dan på mer än många ställen skogen aldeles ruinerad, der
 han likwäl för några år tillbaka sants så ymnig, at den al-
 drig tycktes kunna utödas, hwilken skadeliga och obetänksam-
 ma inbillning om skogens outödelighet, har ock så starkt in-
 trymt sig hos flesta delen, at de på intet sätt kunna tagas der-
 irån, utan hålla de före, at skogen lika snart upwäxer, som
 den utödes, man må hugga, swedia och bränna så mycket man
 hinner. Men at en slif sats aldrig kan bewisas eller hafwa
 bestånd, och at det är en onkelig sak, at skogen fordrar en
 öm wård och skötsel, så framt man wil inhämta des dyrbara
 afsättning, skal, utom det, som redan af de åtskillige genom
 trycket utkomne skrifter är bewist, äfwen tydeligen kunna slus-
 tas, enär man af följande Rön tydeligen ser, huru många år
 löpa förbi, innan någon skog tienlig til timber m. m. hin-
 ner upwäxa, och at skogen ej så hastigt uptrinner som swampar.

Som sällan något arbete fins, det icke hafwer sina täd-
 lare, så har ock jag långt för detta uträknat, hwad om dö-
 me detta omogna Academiska försök är underkastat hos egen-
 nyttiga hushållare; men som slike ej alltid bry sig om, at
 gagna sitt Fädernesland, utan ofta fylla sin egen pung, fast
 med Rikets största skada; ty har mitt systemål härmed al-
 drig warit at behaga dem. Jag utber mig endast, at de om

sitt

fritt Fädernesland ömsinta Läsare gunstige wela öfwerstyla de
 fel, som dels emot min wilja, dels af brist på bättre insigt,
 torde sig insmyga i detta arbete. När man af följande Rön
 ser, at en nederhuggen skog fordrar så många år, innan den
 kan nyttias til skeppsbyggeri, plancker, mastar, bleckar och
 bräder, som äro de waror, hwilka uelänningen til sin handels
 befordran af oss tager, så är lätt at fluta, at om skogen ej
 ömt medfäres, utan landtmannen får fritt och wårdsloft hand-
 tera den framgent, måste den nödrändigt en gång ändas,
 och Riket således stadna wid den stora skada, som skogens
 wårdslösa ans med sig förer. Hushållningen med skogen mån-
 genståds, både i Skåregården och annorstädes, ser så ut, som
 de nog oberänke omginge med en så dyr skatt. Så lång som
 vintern är gör mången ingen ting annat, än faller ned så
 mycken skog han någonsin hinner, och så snart isen går bort,
 användes hela Sommaren med dess bortförande. Dsta sker,
 at den, som tycker sig äga mer skog, än han sielf i sin
 lifstid tror sig kunna hinna med at bortföra, säljer en del
 deraf bort åt dem, som mindre äga. Wil man hafwa någon
 landbonde, at emottaga hemman, måste man ej sällan nöd-
 wändigt lemna honom tillstånd, at nog fritt hugga på sko-
 gen. Skadan som således mångenståds skedd är ej dermed nog, at
 skogen, som sagt är, blifwer utödd, utan dertil kommer den be-
 klageliga påföljd, at under det skogen så hårdt handteras, må-
 ste åkeren sakna sin tilbörliga skötsel; ty at i sidsoknar hinna
 med Wedhygge, fiske och åkerkötsel, är ej gjärna möjligit,
 hålft det är en afgjord sak, at åkeren fordrar både tid och mö-
 da, om den skal bära frukt. Swad är wäl orsaken, at Skåre-
 mannen mångenståds måste måst köpa all den spannemål han
 behöfwer, då likwilt många af dem äga så tillräckelig åker
 som Landtmannen up i landet? jag för min del kan ej finna

någon

någon annan än åkerens wanskötsel, som aldrig kan wän-
ta någon förbättring, utan blir snarare årligen wårre och
wårre, så länge des skötsel blir så efterfatt, då all iswer
fallit på skogen.

Mången Privat Person har och fått hafwa nog treg kån-
ning häraf, ty sedan bonden utödt skogen och emedlertid lå-
tit åkeren ligga wanhäfsdad, har han lemnat den åt ägaren öde
och utmårglad.

Deze äro nu de ringa anmärkningar wid skogens fårda
medfart på somliga ställen, jag wclat framsöra. Ut widlöftigare
derom handla förbjuder mig, så wäl min ringa insigt, som sat-
tiga wilkor: har jag härigenom kunnat gifwa någon annan
som äger större lius och mera förmåga tillfälle at widlöfti-
gare utföra detta, skal jag råfna mig wunnit mycket. Sa-
ken är sannerligen af wårde och behöwer snarligen hjelp,
annars så wi i framtiden sucka öfwer skadan, då den ej står
til at hjelpas.

Följande Rön på några af de Tråsslags ålder, som wi
til uelänningen aflemna, har jag gjordt förleden winter under
mitt wilstande uti Nagu sofn: Här kunde och borde ån mycket til-
läggas; men min tid och wilkor tillåta ej sådant: jag lemnar
det åt andra.

Rön wid Fururs ålder.

S R stock af 18. alnars och 15. tum långd, hade i stors-
åndan 85. Sastningar; diametern der 15 $\frac{1}{2}$. tum, hwar-
af kärnan gjorde 8 $\frac{1}{2}$. tum; smalare ändan hade 54.
Sastningar, diametern 9 $\frac{1}{2}$. tum; wäxt i Sandmylla.

En af 15. alns långd hade i storåndan 87. Sast. diam.
der 9. tum, hwaraf kärn. gjorde 4 $\frac{1}{2}$. tum. Smalare änd. ha-
de 65. Sast. diam. 5 $\frac{1}{2}$. tum; wäxt på bårg.

En af 12. alns långd, hade i storänd. 87. Sast. diam.

der 15. tum; smalare änd. hade 57. Sast. diam. 10 $\frac{1}{2}$. tum; wäxt i sandmylla.

En af 15. alns längd, hade i storänd. 89. Sast. diam. der 12. tum, hwaras kärn. gjorde 6. tum; smalare änd. hade 65. Sast. diam. 7 $\frac{1}{2}$. tum; wäxt på berg.

En af 16. alns längd, hade i storänd. 91. Sast. diam. der 12. tum, hwaras kärn. gjorde 7. tum. smalare änd. hade 54. Sast. diam. 6 $\frac{1}{2}$. tum, hwaras kärn. gjorde 4 $\frac{1}{2}$. tum; wäxt på berg.

En af 16. alns och 18. tums längd hade i storänd. 100. Sast. diam. 13. tum, hwaras kärn. gjorde 8 $\frac{1}{2}$ tum; smalare änd. hade 57. Sast. diam. 8 $\frac{1}{2}$. tum. hwaras kärn. gjorde 4. tum.

En af 11 $\frac{1}{2}$. alns längd, hade wid storänd. 100. Sast. diam. der 16. tum, hwaras kärn. gjorde 8 $\frac{3}{4}$. tum, smalare ändan hade 69. Sast. diam. 9 $\frac{1}{4}$. tum, hwaras kärn. gjorde 4. $\frac{3}{4}$ tum.

En af 12. alns och 16. tums längd. hade i storänd. 101. Sast. diam. der 11 $\frac{1}{2}$. tum, smalare änd. hade 75. Sast. diam. 8 $\frac{1}{2}$. tum, hwaras kärn. gjorde 4 $\frac{1}{2}$. tum; wäxt i sandmylla.

En af 8. alns längd hade i storänd. 101. Sast. diam. der 28. tum; smalare ändan hade 91. Sast. diam. 18. tum, hwaras kärn. gjorde 12. tum; wäxt i sandmylla.

En af 12. alns längd hade 109. Sast. i storänd. diam. 14. tum; smalare ändan hade 88. Sast. diam. 10. tum, wäxt i sandmylla.

En af 13. alns längd, hade i storänd. 109. Sast. diam. 14. tum, hwaras kärn. gjorde 8 $\frac{1}{2}$ tum; smalare änd. hade 84. Sast. diam. 8 $\frac{1}{2}$ tum hwaras kärn. gjorde 6. tum.

En af 20. alns och 18. tums längd, hade i storänd. 109. Sast. diam. 21. tum, hwaras kärn. gjorde 14. tum; smalare änd. hade 68. Sast. diam. 13 $\frac{1}{2}$. tum, hwaras kärn. gjorde 8. tum; wäxt i sandig jord.

En af 15. alns längd, hade i storänd. 111. Sast. diam. 14. tum; smalare änd. hade 83. Sast. diam. 9 $\frac{3}{4}$ tum; wäxt i Sandmylla.

En

En af 10. alns längd, hade i storänd. 112. Sast. diam. $13 \frac{3}{4}$. tum, hwaras kärn. gjorde 9. tum; smalare änd. hade 90. Sast. diam 10. tum, hwaras kärn. gjorde $6 \frac{3}{4}$. tum.

En Tall af 20. alns längd hade i storänd. 127. Sast. diam. 19. tum, hwaras kärn. gjorde 14. tum; wårt i fria lasten wid en berghell.

En stock af 10. alns längd, hade i storänd. 130. Sast. diam. $14 \frac{1}{4}$ tum, hwaras kärn. gjorde 11. tum; smalare ändan hade 110. Sast. diam, $8 \frac{3}{4}$. tum; hwaras kärn. gjorde $7 \frac{1}{4}$. tum; wårt på berg.

En Tall af 9. alns längd hade 132. Sast. diam. 15. tum, hwaras kärn. gjorde 8. tum; wårt på berg.

En stock af 10. alns längd, hade i storänd. 135. Sast. diam. $19 \frac{1}{2}$. tum. hwaras kärn. gjorde 15. tum. smalare änd. hade 56. Sast. diam $9 \frac{1}{2}$. tum.

En af 10. alns längd, hade i storänd. 138. Sast. diam. 12. tum, hwaras kärn. gjorde 9. tum; smalare ändan hade 120. Sast. diam. $8 \frac{1}{2}$ tum, hwaras kärn. gjorde $6 \frac{1}{2}$. tum; wårt på berg.

En Tall af 7. alns längd hade 145. Sast. diam. $12 \frac{3}{4}$ tum, hwaras kärn. gjorde 8. tum; wårt på berg.

En stock af 9. alns längd hade i storänd. 150. Sast. diam $12 \frac{1}{2}$. tum, hwaras kärn. gjorde 8. tum; smalare ändan hade 119. Sast. diam. $8 \frac{1}{4}$. tum hwaras kärn gjorde $6 \frac{1}{4}$. tum; wårt på berg.

En Tall af 10. alns längd hade 157. Sast. diam. $16 \frac{1}{2}$ tum, hwaras kärn. gjorde 10. tum; wårt på berg.

En stock af 11. alns och 17. tums längd hade i storänd. 173. Sast. diam. 1. aln; smalare änd. hade 149. Sast. diam. $16 \frac{1}{2}$ tum, hwaras kärn gjorde $13 \frac{1}{2}$ tum. wårt i leraktig jord.

En Tall af 10. alns längd hade 190. Sast. diam. 19. tum, hwaras kärn. gjorde 15. tum; wårt på berg.

En stock af 13. alns längd, hade i storänd. 240. Sast. diam. 28. tum; smalare änd. hade 147. Sast. diam. 18. tum; wårt i Ringonfidrr.

Rön wid Granars ålder.

En gran af 15. alns längd, hade i storänd. 52. Sast. diam. 15. tum; smalare änd. hade 36. Sast. diam. $8\frac{1}{4}$. tum.

En af 15. alns längd, hade i storänd 66. Sast. diam. $12\frac{3}{4}$. tum; smalare änd. hade 36. Sast. diam. $7\frac{1}{2}$. tum.

En af 18. alns längd, hade i storänd. 66. Sast. diam. $14\frac{1}{2}$. tum; smalare änd. hade 34. Sast. diam. $7\frac{3}{4}$. tum.

En af 15. alns längd hade i storänd, 72. Sast. diam. 14. tum, hwaras kärn. gjorde 11. tum; smalare änd. hade 42. Sast. diam. 8. tum; deßa 4. växte på et ställe i sandmylla.

En af 27 alns längd hade i storänd. 125. Sast. diam. 20. tum; hwaras kärn. gjorde 16. tum; smalare änd. hade 20. Sast. diam. $1\frac{1}{2}$ tum; växte i fria luften wid en bergskell.

En af 21. alns längd, hade i storänd. 133. Sast. diam. $12\frac{1}{2}$. tum. hwaras kärn. gjorde 11. tum. smalare änd. hade 83. Sast. diam. 7. tum.

En af 24. alns längd, hade i storänd. 173. Sast. diam. $13\frac{3}{4}$. tum; smalare änd. hade 109. Sast. diam. $5\frac{1}{4}$. tum; begge föregående växte i spiklera.

När man, i grund af föregående, besinnar, at hwar Sast. ring på et träd utmärcker et års ålder; så begriper man lätt, at en Tall, som i år uppkommer af sitt frö, blir nåppelig tienlig til en dugelig timmerstock för: än efter etthundra år, och mera, i synnerhet, om man genom flitigt swediande förut utmärke lat jorden. Hvad tid skal då icke fordras til et mastred? Wil man nu i framtiden i lika oberäknt iswer rusa mot skogen, så låta våra nästa efterkommande så bara takvedsstockar at bygga sig hus af, och intet at steppa til utlänningen. Kan man derfore nog ofta skriva och påminna om våra arma skogars ömmare wård? Kan man tilhyllest tala på det förderfweliga swediandet?

G. N. N.

